

עם ביאור
הכתר והפנד

זהר הקדוש

פרשת במדבר • סוד סדר התפילה

ובסדורא דשבחא דא אשרא עליה הוא עול - ובסדר השבחים האלו משרה עליו את אותו עול מלכות שמים, לבתר סדורא דצלותא דמיושב - ואח"כ אומר סדר של התפילה שמתפללים בישיבה, שהוא קריאת שמע וברכותיה, שהוא בבריאה, וצלותא דמעומד - ותפילת העמידה שהיא באצילות, כדי לקשרא לון פחדא

- לקשר את כל בחינות אלו יחד, שמעלה ומקשר את כל העולמות עשיה ביצירה ויצירה בבריאה ובריאה באצילות.

הקדמה: כתב האריז"ל על כי מן תחילת התפילה עד ברוך שאמר הוא עולם העשיה, ומברוך שאמר עד יוצר אור הוא עולם היצירה, ומן יוצר אור עד סוף ברכת אבות הוא עולם הבריאה, ושאר כל העמידה הוא עולם האצילות. וכתב עוד ונדע מה שכתוב בספר הזוהר בפרשת ויקהל ובפרשת במדבר כי בתחילה צריך לעשות התיקון בבחינת מעשה ואחר כך בבחינת הדיבור, והיינו שבתחלה צריך לעשות התיקון בבחינת המעשה שהם ד' תיקונים, והם יפנה [ויטול ידיו] ויתעטף בציצית ויניח תפילין של יד ואחר כך תפילין של ראש, ובמעשים אלו מתקן חיצוניות העולמות, וכנגדם הם ד' תיקונים בדיבור סדר קרבנות של שחר וסדר הזמירות וסדר יוצר אור וסדר תפילת שמונה עשרה. ועל ידי המעשה של יפנה וברכת אשר יצר ונטילת ידים וברכתה מתקן את חיצוניות העשיה, ועל ידי מעשה וברכת הציצית מתקן את חיצוניות עולם היצירה, ועל ידי מעשה וברכת תפילין של יד מתקן את חיצוניות עולם הבריאה, ועל ידי מעשה הנחת תפילין של ראש מתקן את חיצוניות עולם המעשים אלו וברכותיהם מתקנים עולמות אלו במקומם, שהקליפות אשר סביבותיהם שנאחו בהם בלילה יפרדו עתה מהם לפי שעכשיו הוא יום ואין הקליפה גוברת. ואחר שהפרדנו את הקליפות על ידי המעשים, נוכל על ידי הדיבור של ארבעה חלקי התפילה להעלות עולם בעולם ולקשרם יחד. וכתב עוד בעץ חיים שכל מצוה שהיא במעשה מתקנת בחיצוניות העולמות, וכל מצוה שהיא בדיבור מתקנת בפנימיות העולמות.

אחר שביאר בכללות את סדר התיקון הנעשה על ידי עבודת האדם בבוקר, מבאר שהתפילה אף שעיקרה בדיבור, מכל מקום תיקון התפילה תלוי בתיקון המעשה הנעשה לפני התפילה:

תא חזי רזא דמלה - בא וראה סוד הדבר של תיקון העולמות בבוקר על ידי עבודת האדם, אף על גב דצלותא תליא במלולא ודבורא דפומא - אף על פי שהתפילה תלויה בדיבור הפה, שעל ידי כן מעלים וכוללים את כל העולמות, מכל מקום כלא תליא בעקרא דעובדא בקדמיתא - הכל תלוי בעיקר של המעשה בתחילה, שיעשה את סדר הארבעה מעשים בבוקר לפני התפילה כדי להפריד את אחיות הקליפות מחיצוניות העולמות, ולבותר - ואחר כך מתקנים בפנימיות, דבורא ובמלולא דפומא - בדיבור ומלות הפה בארבעה חלקי התפילה ומעלים את העולמות ומקשרים אותם זה בזה, מאן עובדא - מהו סוד המעשה שעושים לתיקונים אלו, אלא ההוא עובדא דעביד בר נש בקדמיתא - אלא אותו מעשה שעושה האדם בתחילה לפני תפילת שחרית, שהם ארבעה מעשים, א. יפנה ויטול ידיו, ב. לבישת הציצית, ג. הנחת תפילין של יד, ד. הנחת תפילין של ראש, וכמבואר להלן בפרטות מעשים אלו, כגוןא דצלותא הוא - הוא כדוגמת התפילה, שגם היא מתחלקת לארבעה חלקים, א. קרבנות, ב. זמירות, ג. קריאת שמע וברכותיה, ד. תפלת שמונה עשרה, ולא יצלי בר נש צלותא - ולא יתפלל האדם את התפילה, עד דיתחזי עובדא בקדמיתא כגוןא דצלותא - עד שיראה בפועלו את המעשה בתחילה כדוגמת תיקונו בתפילה, כיון שבתחילה צריך לתקן בבחינת מעשה ולהפריד את הקליפות מהעולמות, ואחר כך על ידי דיבורי התפילה לתקן את העולמות בפנימיות ולהעלותם.

במאמר זה יבואר ענין שינת האדם בלילה והפקדת נשמתו למלכות בשנתו וחזרתה בבוקר, וסדר עבודת האדם בבוקר במעשים לפני התפילה, ובעבודתו בדיבורי התפילה בכל חלקיה, ויבאר כי כל תיקון התפילה תלוי בתיקון המעשים הנעשים קודם התפילה, וכן יבואר בו סוד התפילין.

אלא (תא חזי) רזא עלאה הוא, גניזו בין תברייא. בשעתא דליילא עאל, ושלמא אילנא תתאה דתליא ביה מותא פריש ענפוי ומכסאי לבלא, ועל דא אתחשה, וכל בני עלמא טעמין טעמא דמותא.

ואקדים בר נש ויהיב ליה פקדונא דנפשיה, ואפקדיה בידיה בפקדונא, ובגין דנטיל לון בפקדונא, תב פקדונא למאריה בשעתא דאתי צפרא. פד אתי צפרא ותב לגביה פקדוניה, בעי לברכא ליה לקודשא בריך הוא, דאיהו מהימנא עלאה.

לבתר דקם, עאל לבי פנישתא, מעטר בטופי, אתכסי בכיסוי דציצית, עאל ומדכי גרמיה בקורבניו בפקדמיתא, לבתר קביל עליה עול מלכותא בסדורא דשבחי דדוד, דאינון סדורא דעול מלכותא, ובסדורא דשבחא דא, אשרא עליה תהוא עול. לבתר סדורא דצלותא דמיושב, וצלותא דמעומד, לקשרא לון פחדא.

תא חזי רזא דמלה, אף על גב דצלותא תליא במלולא ודבורא דפומא, כלא תליא בעקרא דעובדא בקדמיתא, ולבותר דבורא ובמלולא דפומא. מאן עובדא, אלא תהוא עובדא דעביד בר נש בקדמיתא, כגוןא דצלותא הוא, ולא יצלי בר נש צלותא, עד דיתחזי עובדא בקדמיתא כגוןא דצלותא.

אבל מחמת שמקדים להפקיד בתורת פקדון את נפשו לפני השינה לכך אין ראוי לבעל חוב לתפוס פקדון בחובו, ולכן מחזירה המלכות בבוקר את נשמתו שקיבלה בפקדון, ולכך פד אתי צפרא ותב לגביה פקדוניה - כאשר בא הבוקר וחוזר אליו פקדונו, בעי לברכא ליה לקודשא בריך הוא - צריך לברך להקדוש ברוך הוא את ברכת 'המחזיר נשמות לפגרים מתים', ולשבחו דאיהו מהימנא עלאה - שהוא הנאמן העליון, שנאמן בהחזרת הפקדון.

ועכשיו מבאר בכללות את עבודת האדם בבוקר במעשה שהוא לבישת ציצית והנחת תפילין, ובדיבור שהוא אמירת הקרבנות והזמירות וקריאת שמע וברכותיה ותפילת שמונה עשרה: **לבתר דקם** - לאחר שקם משנתו, עאל לבי פנישתא מעטר בטופי - נכנס לבית הכנסת מעוטר בתפילין, אתכסי בכיסוי דציצית - ומתכסה בכיסוי של טלית, עאל ומדכי גרמיה בקורבניו בקדמיתא - נכנס ומטהר את עצמו באמירת סדר הקרבנות בתחילה, ובזה מתקן את עולם העשיה. לבתר קביל עליה עול מלכותא בסדורא דשבחי דדוד - ואחר כך מקבל עליו עול מלכות שמים בסדר הזמירות שהם שבחי דוד המלך, ועל ידי הזמירות הוא מתקן את עולם היצירה. דאינון סדורא דעול מלכותא - שהם סדר של קבלת עול מלכות שמים,

רבי שמעון מבאר את ענין שינת האדם בלילה וסדר התיקון הנעשה על ידי עבודת האדם בבוקר במעשה ובדיבור, ומתחיל לבאר את ענין שליטת המלכות בלילה, ושינת האדם בלילה:

ואומר רבי שמעון **אלא רזא עלאה הוא** - אלא הוא סוד עליון, גניזו בין תברייא - הגנוז בין החברים. ומתחיל לבאר **בשעתא דליילא עאל** - בשעה שהלילה נכנס, דהיינו בתחילת הלילה, **ושלמא אילנא תתאה** - ושולט האילן התחתון שהוא ספירת המלכות, **דתליא ביה מותא** - שתלוי ואחוז בו המות, שהם כוחות החיצונים האחוזים במלכות ולכן נקראת אילנא דמותא [אילן המות], והוא **פריש ענפוי** - פורש ענפיו שהם דיני המלכות ששולטים בלילה, **ומכסאי לכלא** - ומכסה את הכל, **ועל דא אתחשה** - ועל כן נעשה חושך בעולם, ונחמת כן ששולט אילנא דמותא בלילה **כל בני עלמא טעמין טעמא דמותא** - כל בני העולם טועמים טעם מיתה, שהשינה היא אחד משישים במיתה.

ומבאר את הפקדת נשמת האדם למלכות בלילה וחזרת נשמתו בבוקר:

ואקדים בר נש - ומקדים האדם לפני השינה, **ויהיב ליה פקדונא דנפשיה** - ונותן לאילנא דמותא שהוא ספירת המלכות את נפשו בפקדון, **ואפקדיה בידיה** בפקדונא - והוא מפקיד בידיו את נפשו בפקדון, כשאומר לפני השינה פסוק 'בידך אפקיד רוחי פדית אותי ה' אל אמת', **ובגין דנטיל לון בפקדונא** - ומשום שנטילת המלכות את נפשו בפקדון, **תב פקדונא למאריה בשעתא דאתי צפרא** - חוזר הפקדון לבעליו בשעה שבא הבוקר, וכמבואר לעיל שכיון שהאדם חייב לבוורא יותר משווי הפקדון לא היה ראוי שתחזור נפשו בבוקר,

אבל מחמת שמקדים להפקיד בתורת פקדון את נפשו לפני השינה לכך אין ראוי לבעל חוב לתפוס פקדון בחובו, ולכן מחזירה המלכות בבוקר את נשמתו שקיבלה בפקדון, ולכך פד אתי צפרא ותב לגביה פקדוניה - כאשר בא הבוקר וחוזר אליו פקדונו, בעי לברכא ליה לקודשא בריך הוא - צריך לברך להקדוש ברוך הוא את ברכת 'המחזיר נשמות לפגרים מתים', ולשבחו דאיהו מהימנא עלאה - שהוא הנאמן העליון, שנאמן בהחזרת הפקדון.

ועכשיו מבאר בכללות את עבודת האדם בבוקר במעשה שהוא לבישת ציצית והנחת תפילין, ובדיבור שהוא אמירת הקרבנות והזמירות וקריאת שמע וברכותיה ותפילת שמונה עשרה: **לבתר דקם** - לאחר שקם משנתו, עאל לבי פנישתא מעטר בטופי - נכנס לבית הכנסת מעוטר בתפילין, אתכסי בכיסוי דציצית - ומתכסה בכיסוי של טלית, עאל ומדכי גרמיה בקורבניו בקדמיתא - נכנס ומטהר את עצמו באמירת סדר הקרבנות בתחילה, ובזה מתקן את עולם העשיה. לבתר קביל עליה עול מלכותא בסדורא דשבחי דדוד - ואחר כך מקבל עליו עול מלכות שמים בסדר הזמירות שהם שבחי דוד המלך, ועל ידי הזמירות הוא מתקן את עולם היצירה. דאינון סדורא דעול מלכותא - שהם סדר של קבלת עול מלכות שמים,

